

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
БУКОВИНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор закладу вищої освіти
з науково-педагогічної роботи

доцент Володимир ХОДОРОВСЬКИЙ

“ 30 ” 08 2023 р.

ДОВІДНИК ДЛЯ СТУДЕНТА
(СИЛАБУС)
з вивчення навчальної дисципліни

ОСНОВИ ЕКОНОМІЧНОЇ ТЕОРІЇ ТА СОЦІОЛОГІЇ

Галузь знань 22 Охорона здоров'я
(код і назва галузі знань)

Спеціальність 223 Медсестринство
(код і назва спеціальності)

Освітньо-професійний ступінь фаховий молодший бакалавр
(магістр, бакалавр, молодший бакалавр)

Курс навчання 2

Форма навчання денна
(денна, заочна, дистанційна)

Кафедра психології та філософії
(назва кафедри)

валено на методичній нараді кафедри 23 серпня 2023 року (протокол №1).

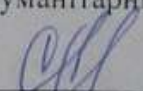
ідувач кафедри, проф.

(підпис)

Алла БОРИСЮК

валено на засіданні предметної (циклової) комісії гуманітарних та соціально-
них дисциплін. Протокол №1 від 29 серпня 2023 року.

лова предметної (циклової) комісії гуманітарних
соціально-економічних дисциплін
дидат філософських наук

(підпис)

Анна СЛУБСЬКА

1. ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ ПРО НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ, ЯКІ ВИКЛАДАЮТЬ НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Кафедра	Психології та філософія
Прізвище, ім'я, по батькові науково-педагогічних працівників, посада, науковий ступінь, вчене звання, e-mail	Слубська Анна Ярославівна – кандидат філософських наук, викладач фахового коледжу Буковинського державного медичного університету anna.slubska@bsmu.edu.ua
Веб-сторінка кафедри на офіційному веб-сайті університету	https://www.bsmu.edu.ua/psihologiyi-ta-filosofiyi/
Веб-сайт кафедри	https://sites.google.com/a/bsmu.edu.ua/pssoc/home
E-mail	psychology@bsmu.edu.ua
Адреса	м. Чернівці, вул. Героїв Майдану 3, 2 поверх
Контактний телефон	+38 (0372) 52-63-37

2. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Статус дисципліни	нормативна
Кількість кредитів	3
Загальна кількість годин	90
Лекції	36
Практичні заняття	28
Самостійна робота	26
Вид заключного контролю	залік

3. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ (АНОТАЦІЯ)

Об'єкт діяльності – вивчення основ економічної теорії відіграє важливу роль у гуманітарній освіті сучасного медичного молодшого фахівця, оскільки саме економічна теорія виконує світоглядну, пізнавальну та методологічну функції забезпечуючи інтеграцію гуманітарних, фундаментальних та професійних дисциплін у підготовці молодших медичних фахівців галузі знань за спеціальністю 223 «Медсестрство».

4. ПОЛІТИКА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

4.1. Перелік нормативних документів:

- Положення про організацію освітнього процесу (<https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/03/polozhennya-pro-organizacziyu-osvitnogo-proczesu-u-vdnzu-bukovinskij-derzhavnij-medichnij-universitet.pdf>);
- Інструкція щодо оцінювання навчальної діяльності студентів БДМУ в умовах впровадження Європейської кредитно-трансферної системи організації навчального процесу (<https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/03/bdmu-instrukcziya-shhodo-oczinyuvannya-%D1%94kts-2014-3.pdf>);
- Положення про порядок відпрацювання пропущених та незарахованих занять (<https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/12/reworks.pdf>);
- Положення про апеляцію результатів підсумкового контролю знань здобувачів вищої освіти (<https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/07/polozhennya-pro-apelyacziyu-rezultativ-pidsumkovogo-kontrolyu-znan.pdf>);
- Кодекс академічної доброчесності (https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/12/kodeks_academic_faith.pdf);
- Морально-етичний кодекс студентів (https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/12/ethics_code.docx);
- Положення про запобігання та виявлення академічного плагіату (<https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/12/antiplagiat-1.pdf>);

- Положення про порядок та умови обрання студентами вибірових дисциплін (https://www.bsmu.edu.ua/wpcontent/uploads/2020/04/nakaz_polozhennyz_vybirkovi_dyscypliny_2020.pdf);
- Правила внутрішнього трудового розпорядку Вищого державного навчального закладу України «Буковинський державний медичний університет» (<https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/03/17.1-bdmu-kolektivnij-dogovir-dodatok.doc>).

4.2. Політика щодо дотримання принципів академічної доброчесності здобувачів вищої освіти:

- самостійне виконання навчальних завдань поточного та підсумкового контролів без використання зовнішніх джерел інформації;
- списування під час контролю знань заборонені;
- самостійне виконання індивідуальних завдань та коректне оформлення посилань на джерела інформації у разі запозичення ідей, тверджень, відомостей.

4.3. Політика щодо дотримання принципів та норм етики та деонтології здобувачами вищої освіти:

- дії у професійних і навчальних ситуаціях із позицій академічної доброчесності та професійної етики та деонтології;
- дотримання правил внутрішнього розпорядку університету, бути толерантними, доброзичливими та виваженими у спілкуванні зі студентами та викладачами, медичним персоналом закладів охорони здоров'я;
- усвідомлення значущості прикладів людської поведінки відповідно до норм академічної доброчесності та медичної етики.

4.4. Політика щодо відвідування занять здобувачами вищої освіти:

- присутність на всіх навчальних заняттях (лекціях, практичних (семінарських) заняттях, підсумковому модульному контролі) є обов'язковою з метою поточного та підсумкового оцінювання знань (окрім випадків з поважних причин).

4.5. Політика дедлайну та відпрацювання пропущених або не зарахованих занять здобувачами вищої освіти:

- відпрацювання пропущених занять відбувається згідно з графіком відпрацювання пропущених або не зарахованих занять та консультацій.

5. ПРЕРЕКВІЗИТИ І ПОСТРЕКВІЗИТИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ (МІЖДИСЦИПЛІНАРНІ ЗВ'ЯЗКИ)

Перелік навчальних дисциплін, на яких базується вивчення навчальної дисципліни	Перелік навчальних дисциплін, для яких закладається основа в результаті вивчення навчальної дисципліни
Етика та деонтологія у медицині	Біологічна фізика з фізичними методами аналізу
Історія України та української культури	Патологічна фізіологія
Психологія	Гігієна у фармації та екологія
Логіка	Безпека життєдіяльності; основи біоетики та біобезпеки
Економічна теорія	Екстремальна медицина
Релігієзнавство	Соціальна фармація
Українська мова (за професійним спрямуванням)	Фармацевтичне право та законодавство

6. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ:

6.1. Метою вивчення навчальної дисципліни «Основи економічної теорії та соціології» є ознайомлення студентів з найбільш актуальними проблемами економічного розвитку суспільства та сформуванню у молодих спеціалістів економічне мислення, адекватне до специфіки соціально-економічних перетворень, що дасть змогу з нових світоглядних, концептуальних позицій усвідомити наявні та гіпотетичні суперечності життя й використовувати їх у майбутній практичній діяльності.

6.2. Основними завданнями вивчення дисципліни є допомога студентам зрозуміти трансформаційні процеси в економіці України, проблеми перехідної економіки, зорієнтуватися у виборі ефективного управлінського рішення, набути первинних навичок раціональної економічної поведінки.

Знання набуті студентами після вивчення економічної теорії, стануть теоретичною та методологічною базою для подальшого опанування медицини, яка розвивається й удосконалюється в умовах ринкової економіки.

7. КОМПЕТЕНТНОСТІ, ФОРМУВАННЮ ЯКИХ СПРИЯЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА:

Згідно з вимогами стандарту дисципліна забезпечує набуття студентами *компетентностей*:

–*інтегральна*:

Здатність вирішувати типові спеціалізовані завдання в медичній галузі або у процесі навчання, що вимагає застосування положень і методів відповідної науки та може характеризуватися певною невизначеністю умов; відповідальність за результати своєї діяльності; здійснення контролю інших осіб у визначених ситуаціях.

–*загальні*:

ЗК 1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК 3. Усвідомлення рівних можливостей та гендерних проблем.

ЗК 8. Здатність до міжособистісної взаємодії.

–*спеціальні (фахові, предметні)*:

СК 4. Здатність до співпраці з пацієнтом, його оточенням, з іншими медичними й соціальними працівниками на засадах сімейно-орієнтованого підходу, враховуючи особливості здоров'я чи перенесені хвороби та фізичні, соціальні, культурні, психологічні, духовні чинники і фактори довкілля, здійснювати заходи захисту і зміцнення здоров'я, профілактики неінфекційних захворювань, навчання пацієнта і членів його родини методам профілактики.

СК 5. Здатність до динамічної адаптації та саморегуляції у важких життєвих і професійних ситуаціях з урахуванням механізму управління власними емоційною, мотиваційно-вольовою, когнітивною сферами.

СК 6. Здатність до роботи в мультидисциплінарній команді при здійсненні професійної діяльності, для ефективного надання допомоги пацієнту протягом життя, з урахуванням усіх його проблем зі здоров'ям.

СК 8. Здатність до використання інформаційного простору та сучасних цифрових технологій в професійній медичній діяльності.

СК 11. Здатність до застосування сукупностей втручань та дій для забезпечення пацієнту гідного ставлення, конфіденційності, захисту його прав, фізичних, психологічних та духовних потреб на засадах транскультурального медсестринства, толерантної та неосудної поведінки.

8. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ.

В результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач повинен:

8.1. Знати:

- предмет і об'єкт соціології, її функції, взаємозв'язок з іншими науками, основні методи збору і аналізу соціологічної інформації (теоретичні і емпіричні)
- основні структурні елементи і рівні соціологічного знання
- суть і особливості дії соціальних законів, співіснування соціальних явищ, тенденцій розвитку, залежності між соціальними явищами, а також основні категорії, якими оперує соціологія.
- основні соціологічні погляди О.Конта, Г.Спенсера, Е.Дюркгейма, М.Вебера, К.Маркса та інших представників класичної соціології;
- основні школи та концептуальні напрями сучасної західної соціології;
- визначення суспільства як соціальної реальності та цілісної системи;
- що таке соціальна структура суспільства, які її складові елементи і в яких ракурсах її вивчають соціологи;
- культурно-історичні типи соціальної нерівності та стратифікації, уявлення про горизонтальну та вертикальну соціальну мобільність;
- основні проблеми стратифікації українського суспільства, виникнення класів, причини бідності та нерівності, взаємини соціальних груп, спільнот, етносів.
- суть соціологічного дослідження у житті сучасного суспільства;
- соціологічний зміст понять „соціальний статус” і „соціальна роль”;
- процес соціалізації та основних його агентів.
- природу соціальної нерівності;
- основні теорії стратифікації.

8.2. Уміти:

- навести приклад взаємозв'язку соціології і медицини,
- зробити соціологічний аналіз конкретного явища соціального життя.
- аналізувати процеси соціальних переміщень в сучасному суспільстві та їхні рушійні сили;
- аналізувати стан соціальних інститутів нашого суспільства, їх взаємозв'язки, і вплив на інститут охорони здоров'я.
- обґрунтувати доцільність використання певного виду вибірки в соціологічному дослідженні;
- пояснити переваги і недоліки існуючих методів збору соціологічної інформації;
- охарактеризувати особливості застосування того чи іншого методу соціологічного дослідження та розкрити специфіку його різновидів;
- проаналізувати загальні процедури обробки та інтерпретації соціологічних даних;
- розкрити сутність соціологічної теорії особистості та її проблематику;
- охарактеризувати основні соціальні типи особистості та їхні характерні риси;
- розкрити суть основних тенденцій взаємодії людини і суспільства у сучасних умовах;
- визначати статуси здорової та хворої особи, залежність цього статусу від типу культури;
- порівнювати статуси та ролі лікарів в різних системах охорони здоров'я.

8.3. Демонструвати:

- знання основних етапів і видів соціологічних досліджень; суть підготовки, організації і проведення соціологічного дослідження;
- знання суті і особливості основних методів збору соціологічної інформації;
- знання основних способів узагальнення, аналізу та інтерпретації соціальної інформації;
- основні соціологічні концепції особистості та її структуру;

- вміння дати оцінку таким основним школам і напрямам західної соціології, як аналітична школа, німецька соціологічна школа, структурний функціоналізм, структуралізм, технократизм;
- вміння розкрити зміст основних етапів розвитку західної та української соціологічної думки;
- вміння з'ясувати основні завдання, що постали на початку ХХІ ст. перед вітчизняною соціологією;
- намагання соціологічно осмислювати роль і місце медицини, системи охорони здоров'я, самого пацієнта в сучасних соціально-економічних умовах;
- вміння визначити своє місце в соціальній структурі українського суспільства, а також соціальні ролі, які може виконувати лікар у своєму житті.

РН 6. Обирати тактику спілкування з пацієнтами та членами їхніх родин, колегами, дотримуючись принципів професійної етики, толерантної та неосудної поведінки при здійсненні професійної діяльності, з урахуванням соціальних, культурних, гендерних та релігійних відмінностей.

РН 7. Застосовувати паліативну компетентність при роботі з пацієнтами, їх оточенням, медичними та соціальними працівниками під час здійснення професійної діяльності.

РН 18. Дотримуватися правил ефективної взаємодії в команді для надання якісної медичної допомоги різним категоріям населення.

9. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 90 годин (3,0 кредити ЄКТС) – 1 модуль «Основи економічної теорії та соціології», який складається з двох змістових модулів.

9.1. Конкретні цілі вивчення модуля (змістових модулів).

Модуль 1. «Основи економічної теорії та соціології»

Змістовий модуль 1. Економічна теорія

- Визначати предмет економічної теорії, її мету. Методи дослідження економічних процесів та економічних законів, функції економічної теорії, етапи розвитку економічної теорії Розкрити суть суспільного виробництва.
- Розкрити суть матеріального виробництва як основи життєдіяльності людського суспільства.
- Аналізувати форми суспільного виробництва .
- Розкрити товарну організацію виробництва. Виникнення, суть та функції грошей.
- Пояснювати виникнення прибутку та капіталу.
- Характеризувати суть ринкових відносин

Змістовий модуль 2. Соціологія

- Визначати предмет соціології, мету та функції.
- Відрізняти та характеризувати історичні етапи розвитку соціології, мікро- та мікросоціологію.
- Розкривати суть основних термінів науки соціологія: прикладна та теоретична соціологія, стратифікація, соціалізація, девіантна поведінка.
- Аналізувати особистість як соціальну істоту, її статуси, роль та стан в суспільстві.
- Розкривати сутність соціальної поведінки та соціального конфлікту, функції та особливості соціальної поведінки.
- Розуміти різницю між соціологією та медичною соціологією.
- Вміти проводити міні соціологічні анкетування та опитування.

9.2. Тематична структура модуля (змістових модулів).

Змістовий модуль 1. Економічна теорія

Тема 1: Основи економічної теорії. Основні поняття та категорії

Предмет економічної теорії, її мета і функції. Зародження економічної теорії і основні етапи її розвитку. Метод економічного аналізу. Зв'язок економічної теорії з іншими науками.

Економічна система суспільства. Матеріальне виробництво, продуктивні сили, виробничі відносини, спосіб виробництва, суспільно-економічна формація. Сучасний стан, проблеми і перспективи розвитку економічної системи України.

Економічні категорії та закони. Розвиток економічної думки в Україні.

Тема 2: Суспільне виробництво і відтворення. Економічне зростання

Суспільне виробництво і його основні фактори. Робоча сила. Предмети і засоби праці.

Суспільний продукт, його властивості і структура. Необхідний і додатковий продукт. Виробництво, розділ, обмін і споживання суспільного продукту. Національне багатство.

Відтворення. Економічне зростання і його типи. Ефективність виробництва.

Тема 3: Товарна організація виробництва і її роль в економічному розвитку суспільства

Форми суспільного виробництва. Натуральне виробництво, Товарне виробництво і його роль в різних способах виробництва.

Товар та його властивості. Відміна товару від продукту. Споживна вартість товару. Якість товару. Мінова вартість. Протиріччя між споживною вартістю товару і вартістю, форми їх вирішення. Двоїстий характер праці, втіленої в товарі. Величина вартості товару.

Розвиток форми вартості. Виникнення, суть і функцій грошей. Паперові гроші. «Електронні гроші». Закон грошового обігу. Інфляція: сутність, причини виникнення, наслідки та шляхи подолання інфляції. Конвертованості грошей. Валютні курси. Девальвація. Проблеми забезпечення стійкості обігу. Закон вартості та його функції. Дія закону вартості в системі охорони здоров'я.

Тема 4: Теорія вартості і капіталу.

Розвиток теорії вартості. Трудова теорія вартості, розробка її положень класичною школою політичної економії та марксистською політичною економією. Сучасні економічні теорії вартості. Класики буржуазної політичної економії, марксизм та сучасні західні науковці про капітал. Суть капіталу.

Перетворення грошей в капітал. Гроші як гроші і гроші як капітал. Фактори, що визначають величину вартості товару робоча сила.

Виробництво додаткової вартості. Додаткова вартість. Необхідний і додатковий робочий час. Необхідна і додаткова праця.

Норма додаткової вартості. Абсолютна додаткова вартість. Відносна додаткова вартість.

Капіталістичне нагромадження, його фактори та соціальні наслідки. Прибуток і норми прибутку. Вартість та ціна виробництва. Диференціація капіталу та прибутку. Торговий капітал і торговий прибуток. Позичковий капітал і позичковий процент.

Капіталістична земельна рента. Диференціальна і абсолютна земельна рента. Монопольна рента. Рента в добувній промисловості. Оренда плата та ціна землі.

Монополістичний капітал і його форми. Монополії та конкуренція. Роль монополій у світовому господарстві. Особливості сучасної монополізації та її наслідки.

Тема 5: Власність і форми підприємницької діяльності.

Поняття власності. Власність як економічна категорія. Суб'єкти й об'єкти власності.

Різноманітність форм власності і діалектика їх змісту. Об'єктивна зумовленість різних форм власності в ринковій економіці.

Сутність підприємництва і умови його існування. Функції та форми існування підприємництва.

Тема 6: Ринкова система та механізм її регулювання. Охорона здоров'я в умовах ринку

Поняття ринку. Ринок як економічна категорія і форма організації суспільного виробництва. Основні функції ринку. Роль ринку у розвитку економічної системи. Поняття структури ринку. Види ринків, ціноутворення та функції ціни. Особливості формування ціни на медичну послугу в умовах ринку.

Закони ринку: закон попиту та пропозиції, закон конкуренції.

Тема 7: Підприємство і підприємницька діяльність, специфіка підприємництва в системі охорони здоров'я.

Підприємство: сутність і функції. Види підприємств згідно форм власності індивідуальні, колективні, приватні, державні. Перспективи розвитку підприємств.

Підприємництво: економічний зміст. Функції підприємництва. Особливості підприємництва в охороні здоров'я.

Тема 8. Фінансово-кредитна система. Фінансування системи охорони здоров'я в Україні

Суть і функції фінансів. Суб'єкти фінансових відносин. Фінансова система. Бюджетна система. Державний бюджет. Доходи і витрати державного бюджету.

Фінансова політика держави. Дефіцитне фінансування. Фінансове оздоровлення економіки. Фінансування витрат на охорону здоров'я. економічні проблеми переходу до страхової медицини.

Суть і принцип організації кредиту. Кредитна система. Процентна ставка, її роль і фактори динаміки. Роль фінансово-кредитної політики в підвищенні ефективності суспільного виробництва. Реформа фінансової та банківської системи.

Банки, їх роль і функції. Банківська система. Фінансово-кредитна діяльність банків.

Тема 9: Суспільне відтворення у цілому.

Відтворення: багатогранність процесу. Відтворення сукупного суспільного продукту. Відтворення робочої сили. Відтворення виробничих відносин. Відтворення природних ресурсів. Сучасна структура економіки її динаміка. Пропорції і диспропорції. Пріоритетні напрями розвитку економіки.

Нагромадження, його ефективність і напрями розвитку. Сутність нагромадження та його джерела. Закон нагромадження. Фонд нагромадження і його структура. Інвестиційна політика.

Теорія економічного циклу. Зовнішні і внутрішні фактори циклу. Цикл відтворення та економічне зростання.

Тема 10. Основні риси і тенденції розвитку світового господарства.

Сучасний світ: різноманітність, суперечливість, взаємозалежність. Світове господарство, його суть об'єктивні основи становлення та особливості розвитку на сучасному етапі. Загальносвітовий характер сучасних продуктивних сил і економічного прогресу. Інтернаціоналізація виробництва.

Різнобічне співробітництво країн. Форми сучасних міжнародних економічних зв'язків. Проблеми перебудови світових господарських зв'язків. Новий міжнародний економічний і інформаційний порядок. Україна в міжнародному поділі праці.

Суть і об'єктивні основи міжнародної економічної інтеграції. Міжнародний поділ праці: принцип і форми. Міжнародні економічні відносини. Міжнародні організації. Проблема інтеграції економіки України в світове господарство. Економічні аспекти глобальних проблем.

Змістовий модуль 2. Соціологія

Тема 1. Соціологія як наука про суспільство.

Науковий статус соціології, об'єкт та предмет соціологічної науки. Принципи об'єктивності, історизму та системний підхід як методи соціального пізнання. Закони та категорії соціології. Місце соціології в системі суспільних наук. Структура і функції соціологічної науки.

Тема 2. Історія розвитку соціологічних вчень.

Історичні передумови виникнення соціології, розвиток емпіричних соціологічних досліджень. Соціально-філософські проблеми суспільства і соціального пізнання у працях Демокріта, Платона, Аристотеля, Сократа. Соціальне значення епохи Середньовіччя.

О.Конт і його погляди на соціологію. Соціологічні школи кінця XIX - початку XX ст.

Класичний період у розвитку світової соціології (Г.Спенсер, М.Вебер, Е.Дюркгейм, К.Маркс та ін.). Соціологія XX ст. Індустріалізм 20-30 років, "технологізація" та "індустріалізація" соціологічного знання. Історія розвитку соціології медицини, основні категорії соціології медицини.

Тема 3. Суспільство: сутність, типи тенденції розвитку.

Еволюція уявлень про суспільство та його походження. Особливості суспільства як сукупності історично сформованих способів і форм взаємодії, і об'єднання (діяльності, відносин, поведінки, спілкування тощо) індивідів та їх груп. Теоретичні підходи при вивченні суспільства, його сутність, ознаки типи та тенденції розвитку. Соціологічний аналіз суспільства, основні поняття.

Тема 4. Соціологічна концепція особистості.

Соціологічний підхід до вивчення особистості: людина, індивід, особистість, індивідуальність. Основні аспекти соціологічного аналізу особистості: елемент, система, об'єкт, суб'єкт. Соціологічний зміст понять “соціальний статус” і “соціальна роль”, “соціальна норма”. Основні підходи до визначення сутності соціалізації: Основні компоненти процесу соціалізації: фактори, етапи, періоди, агенти. Соціальний тип особистості: базисний, реальний, ідеальний. Самоактуалізація особистості.

Тема 5. Соціалізація та стратифікація в суспільстві.

Соціалізація, предмет і об'єкт соціалізації. Основні її компоненти. Процес соціалізації суспільства. Особа як система соціальних статусей і ролей. Статус та роль лікаря в сучасному суспільстві. Сутність соціальної стратифікації, причини існування різних типів стратифікаційних систем. Ознаки нерівності в українському суспільстві. Основні соціальні інститути.

Тема 6. Соціальна поведінка та соціальний конфлікт

Визначення поняття поведінка. Соціальна поведінка, девіантна поведінка. Основні види девіантної поведінки. Девіантна поведінка (самогубство) за Е.Дюркгеймом. Поняття конфлікту. Параметри конфлікту: предмет, об'єкти, суб'єкти, конфліктна ситуація, інцидент. Структурна модель конфлікту: сторони конфлікту, мотиви конфлікту, позиції конфліктуючих сторін. Класифікація конфліктів. Міжгрупові конфлікти. Внутрішньо групові конфлікти. Конфлікти між особистістю і групою. Позитивні і негативні функції конфліктів у групі. Методи залагодження конфліктів. Стадії розвитку конфліктів.

Тема 7. Соціологія сім'ї.

Сім'я як об'єкт соціологічного вивчення, загальні основи та принципи шлюбу і сім'ї, взаємозв'язок сім'ї та суспільства, типи соціальних відносин характерні для сім'ї, фактори що визначають чисельність і структуру сімейної спільності, суспільні функції сім'ї, структура та особливості як соціального інституту та як малої соціальної групи, мотиви шлюбів та розлучень виникнення та подолання внутрішньо сімейних конфліктів, інтеграція та дезінтеграція шлюбу та сім'ї, типи та форми шлюбно-сімейних відносин тенденції та перспективи розвитку сім'ї, умови життя сім'ї, етапи життєвого циклу сім'ї, основні шляхи стабілізації сім'ї, демографічні процеси в суспільстві.

Тема 8. Соціальні причини захворювань та умови їх успішного лікування

Оточуюче середовище та його детермінованість соціальними чинниками та технологічним розвитком. Зв'язок між захворюваннями і соціально-економічною нерівністю. Професійні захворювання, вплив екологічних чинників на моделі здоров'я та хвороби. Соціальна технологія як своєрідне регулярне втручання у функціонування людського тіла, що призводить до його специфічних змін. Анорексія як соціальне явище. Глобалізація виробництва їжі.

Тема 9. Соціологічне дослідження: методологія та методика.

Що таке соціологічне дослідження. Етапи соціологічного дослідження. Види соціологічного дослідження. Соціальний моніторинг. Програма соціологічного дослідження. Теоретична частина програми та її зміст. Процедурно-методична частина програми конкретних соціологічних досліджень (КДС) та її зміст. Організація і проведення соціологічного дослідження. Застосування соціологічних досліджень в медицині.

Аналіз документів. Анкетне опитування. Опитування як метод пізнання соціальних явищ і процесів. Соціологічне інтерв'ю. Фокусоване групове інтерв'ю. Метод спостереження в соціології. Метод аналізу документів. Метод експерименту.

Статистика як інструмент обробки даних. Підготовка емпіричних даних до обробки та аналізу. Обробка і аналіз первинної інформації.

10. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				
	Усього	Денна форма			
		у тому числі			
		Аудиторні		СРС	Інд.
1	2	Л	Пр.		
		3	4	5	6
Модуль 1. «Основи економічної теорії та соціології»					
Змістовий модуль 1. Економічна теорія					
Тема 1. Основи економічної теорії: Основні поняття та категорії	4	2	2	–	
Тема 2. Суспільне виробництво і відтворення. Економічне зростання	10	2	2	6	
Тема 3. Товарна організація виробництва і її роль в економічному розвитку суспільства. Виникнення, суть і функції грошей	4	2	2	–	
Тема 4. Теорія вартості і капіталу. Прибуток та норма прибутку. Диференціація капіталу та прибутку	4	2	2	–	
Тема 5. Ринкова система та механізм її регулювання. Охорона здоров'я в умовах ринку	11	2	2	7	
Тема 6. Фінансово-кредитна система. Фінансування системи охорони здоров'я в Україні	6	4	2	–	
Тема 7. Суспільне відтворення у цілому	4	2	2	–	
Тема 8. Основні риси і тенденції розвитку світового господарства	2	2	0	–	
Разом за змістовим модулем 1	45	18	14	13	
Змістовий модуль 2. Соціологія					
Тема 9. Соціологія як наука про суспільство	7	2	2	3	
Тема 10. Історія розвитку соціологічних вчень.	9	2	2	5	
Тема 11. Суспільство: сутність, типи, тенденції розвитку.	4	2	2	-	
Тема 12. Соціологічна концепція особистості.	6	4	2	-	
Тема 13. Соціальна поведінка та соціальний конфлікт	4	2	2	-	
Тема 14. Соціологія сім'ї. Соціологія медицини.	4	2	2	-	
Тема 15. Соціологічне дослідження: методологія та методика.	11	4	2	5	
Разом за змістовим модулем 2	45	18	14	13	
ВСЬОГО ГОДИН	90	36	28	26	

11. ТЕМИ ЛЕКЦІЙ

№ п/п	Тема	К-ть годин
Модуль 1. Основи економічної теорії та соціології		
Змістовий модуль 1. Економічна теорія		
1.	Основи економічної теорії: Основні поняття та категорії	2
2.	Суспільне виробництво і відтворення. Економічне зростання	2
3.	Товарна організація виробництва і її роль в економічному розвитку суспільства. Виникнення, суть і функції грошей	2
4.	Теорія вартості і капіталу. Прибуток та норма прибутку. Диференціація	2

	капіталу та прибутку	
5.	Ринкова система та механізм її регулювання. Охорона здоров'я в умовах ринку	2
6.	Фінансово-кредитна система. Фінансування системи охорони здоров'я в Україні	4
7.	Суспільне відтворення у цілому	2
8.	Основні риси і тенденції розвитку світового господарства	2
<i>Змістовий модуль 2. Соціологія</i>		
8.	Соціологія як наука про суспільство	2
9.	Історія розвитку соціологічних вчень.	2
10.	Суспільство: сутність, типи, тенденції розвитку.	2
11.	Соціологічна концепція особистості.	4
12.	Соціальна поведінка та соціальний конфлікт	2
13.	Соціологія сім'ї.	2
14.	Соціологічне дослідження: методологія та методика.	4
Всього:		36

12. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ п/п	Тема	К-ть годин
Модуль 1. Основи економічної теорії та соціології		
<i>Змістовий модуль 1. Економічна теорія</i>		
1.	Основи економічної теорії: Основні поняття та категорії	2
2.	Суспільне виробництво і відтворення. Економічне зростання	2
3.	Товарна організація виробництва і її роль в економічному розвитку суспільства. Виникнення, суть і функції грошей	2
4.	Теорія вартості і капіталу. Прибуток та норма прибутку. Диференціація капіталу та прибутку	2
5.	Ринкова система та механізм її регулювання. Охорона здоров'я в умовах ринку	2
6.	Фінансово-кредитна система. Фінансування системи охорони здоров'я в Україні	2
7.	Суспільне відтворення у цілому	2
<i>Змістовий модуль 2. Соціологія</i>		
9.	Предмет, структура та функції соціології.	2
10.	Історія розвитку соціології.	2
11.	Суспільство: типи та ознаки.	2
12.	Особливості соціологічного аналізу особистості.	2
13.	Соціальна поведінка. Конфлікт та методи його вирішення.	2
14.	Соціологія сім'ї.	2
15.	Соціологія медицини.	2
16.	Методи збору соціологічної інформації. Залік	2
Всього:		28

13. САМОСТІЙНА РОБОТИ

№ п/п	Тема	К-ть годин
Модуль 1. Основи економічної теорії та соціології		
<i>Змістовий модуль 1. Економічна теорія</i>		
1.	Суспільне виробництво і відтворення. Економічне зростання	6

2.	Ринкова система та механізм її регулювання. Охорона здоров'я в умовах ринку	7
<i>Змістовий модуль 2. Соціологія</i>		
3.	Соціологічні закони і категорії.	3
4.	Вітчизняна соціологія.	5
5.	Підготувати анкету для соціологічного опитування.	5
Всього:		26

14. ПЕРЕЛІК ІНДИВІДУАЛЬНИХ ЗАВДАНЬ

- Виступи на науковому студентському гуртку.
 - Участь у наукових конференціях.
 - Публікація доповідей у вигляді тез та статей у періодичній науковій пресі (журнали, збірники наукових праць).
 - Написання есеїв, рефератів.
 - Підготовка реферату та відеопрезентації у відповідності до запропонованої теми:
1. Підходи до оплати інтелектуальної праці
 2. Особливості стратегії в оплаті праці лікарів.
 3. Проблеми викликані фіксованою оплатою праці медичних працівників і шляхи їх розв'язку.
 4. Прожитковий рівень, його структура та підходи до формування.
 5. Залежність попиту на охорони Здоров'я від рівня розвитку суспільства
 6. Залежність пропозиції на охорону Здоров'я від рівня розвитку суспільства
 7. Медична послуга і медична допомога – як дефініції ринкової економіки.
 8. Охорона здоров'я та інформація як формуючі чинники попиту споживачів.
 9. Специфіка взаємозв'язку між затратами на поліпшення здоров'я та отриманими результатами.
 10. Особливості попиту на охорону здоров'я
 11. Пропозиція медичної допомоги – її маркетингові особливості.
 12. Сегментація ринку в системі охорони здоров'я.
 13. Просування товарів на ринку охорони здоров'я
 14. Попит на профілактику захворюваності, як маркетингова категорія.
 15. Проблема рівності і справедливості у споживанні медичних послуг.
 16. Сучасні тенденції у витратах на охорону здоров'я в світі.
 17. Ринок робочої сили в системі охорони здоров'я та оцінка його можливостей.
 18. Посередницькі послуги в системі охорони здоров'я.
 19. Формування «Моди» на окремі медичні послуги.
 20. Монополія в системі охорони здоров'я – позитиви і недоліки.
 21. Проблеми мікроекономіки в системі охорони здоров'я.
 22. Проблеми макроекономіки в системі охорони здоров'я.
 23. Проблеми мегаекономіки в системі охорони здоров'я.
 24. Науково-технічні революції в медицині і їх віддалені результати.
 25. Вартість життя і виміри цієї вартості.

15. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Змістовий модуль 1. Економічна теорія

1. Зародження економічної теорії і основні етапи її розвитку.
2. Предмет економічної теорії, її мета і функції.
3. Метод економічного аналізу.
4. Матеріальне виробництво. Продуктивні сили і виробничі відносини.
5. Спосіб виробництва. Суспільно-економічна формація.
6. Економічні категорії і економічні закони.
7. Суспільне виробництво і його основні фактори.
8. Суспільний продукт, його властивості і структура. Необхідний і додатковий продукт.
9. Економічне зростання і його типи.

10. Технологічні спроби виробництва. Науково-технічний прогрес.
11. Суть, основні риси і протиріччя науково-технічної революції.
12. Екологічні проблеми та шляхи їх вирішення.
13. Людина в економічній системі: головна продуктивна сила, суб'єкт виробничих відносин, кінцева мета виробництва.
14. Народонаселення як основа економіки, НТП та зміна місця і роль людини у виробництві.
15. Гуманізація виробництва.
16. Форми суспільного виробництва.
17. Товар і його властивості.
18. Виникнення, суть і функція грошей.
19. Інфляція та шляхи її подолання.
20. Закон вартості та його функції.
21. Розвиток теорії власності.
22. Суть капіталу.
23. Диференціація капіталу та прибутку.
24. Капіталістична та земельна рента.
25. Монополістичний капітал та його форми.
26. Особливості сучасної монополізації та її наслідки.
27. Власність як економічна категорія та конкретно-історична форма присвоєння матеріальних благ.
28. Різноманітність форм власності і діалектика їх змісту.
29. Сутність підприємства і умови його існування.
30. Підприємство, його суть, головні ознаки і особливості в умовах ринкової економіки.
31. Госпрозрахунковий (комерційний) тип організації діяльності підприємства та його основні принципи.
32. Затрати виробництва і підприємства.
33. Собівартість продукції та шляхи її зниження.
34. Ціноутворення і ціни в умовах ринку. Функції ринкової ціни.
35. Прибуток і рентабельність. Розподіл прибутку.
36. Трудовий колектив, техніко-економічна та соціально-економічна його сторони.
37. Заробітна плата, її функції, форми та системи.
38. Сімейні доходи: джерела формування і напрями використання сімейних доходів.
39. Соціальний захист населення в умовах ринкової економіки.
40. Ринок, його функції, структура.
41. Основні функції державного регулювання ринкової економіки, його форми та методи.
42. Суть і функції фінансів.
43. Державний бюджет.
44. Фінансування витрат на охорону здоров'я. економічні проблеми переходу до страхової медицини.
45. Суть і принцип організації кредиту. Кредитна система.
46. Суть акціонерного товариства.
47. Орендне підприємство в системі виробництва.
48. Основна мета і принцип управління економікою.
49. Управління основною ланкою економіки, особливості його в системі охорони здоров'я.
50. Самоуправління, розвиток демократичних започаткувань і принципів управління.
51. Відтворення: багатогранність процесу.
52. Сучасна структура економіки, її динаміка.
53. Нагромадження, його ефективність і напрями розвитку.
54. Теорія економічного циклу.
55. Аграрні відносини комплекс, його функції і структура.
56. Агропромисловий комплекс, його функції і структура.
57. Особливості інтенсифікації сільського господарства та її напрями.
58. Основні напрями аграрної реформи в Україні.

59. Світове господарство, його суть, об'єктивні основи становлення та особливості розвитку на сучасному етапі.
60. Форми сучасних міжнародних економічних зв'язків.
61. Проблема інтеграції економіки України в світове господарство.
62. Економічні аспекти глобальних проблем.

Змістовий модуль 2. Соціологія

1. Визначення предмету та об'єкту соціології.
2. Предмет соціології медицини.
3. Мікросоціологія та предмет її уваги.
4. Основні підходи до соціологічних проблем.
5. Соціологія медицини - одна з галузей соціології.
6. Функції соціології в суспільстві.
7. Основні школи і напрямки в розвитку соціології.
8. Соціальний дарвінізм, його основні представники.
9. Поняття соціального факту в теорії Е.Дюркгейма.
10. Соціальні інститути, їх функції в суспільстві.
11. Медицина як соціальний інститут.
12. Соціальні спільності.
13. Громадянське суспільство, його інститути.
14. Сутність соціальної нерівності.
15. Поняття стратифікації, її основні системи.
16. Основні теорії стратифікації.
17. Визначення класів.
18. Соціальна особа.
19. Соціальні причини, що формують особу.
20. Визначення статусу. Види статусів.
21. Статуси та ролі лікаря і медсестри.
22. Статус і роль пацієнта.
23. Порівняльний аналіз статусів та ролей лікарів у різних країнах.
24. Роль. Типи ролей. Рольовий конфлікт.
25. Соціальна поведінка.
26. Теорія соціального обміну.
27. Визначення соціалізації. Контексти соціалізації.
28. Теорії розвитку особи.
29. Два підходи при вивченні соціалізації дорослих.
30. Процес соціалізації лікарів.
31. Агенти соціалізації.
32. Соціальні різновиди сім'ї.
33. Найбільш відомі концепції конфлікту.
34. Причини конфліктів. Типи конфліктів (за Дойчем).
35. Особливості виникнення та розв'язання конфліктів у системі охорони здоров'я.
36. Соціологічне дослідження, його дві сторони.
37. Методи збору соціологічної інформації.
38. Соціологічна анкета.
39. Експеримент як метод дослідження

16. ПЕРЕЛІК ПРАКТИЧНИХ ЗАВДАНЬ ТА РОБІТ ДО ЗАЛІКУ

1. Письмові контрольні роботи.
2. Виконання тестових завдань до кожного семінарського заняття
3. Структуровані письмові роботи.
4. Виконання ситуаційних завдань.
5. Написання соціологічних есе.
6. Складання проблемних таблиць.
7. Підготовка рефератів.

8. Презентація питань, визначених планом семінарських занять.

17. МЕТОДИ ТА ФОРМИ ПРОВЕДЕННЯ КОНТРОЛЮ

Початковий – контроль знань студентів здійснюється переважно в усній формі на початку вивчення курсу або перед вивченням нової теми з метою з'ясування загального рівня знань.

Поточний контроль проводиться з метою з'ясувати рівень знань та умінь студентів з теми практичного заняття. Передбачає усне опитування, виконання тестових завдань і вирішення ситуаційних задач. Поточний контроль на практичних заняттях проводиться з метою виявлення готовності студентів до занять у таких формах:

- опитування (бліцопитування) та перевірка (вибіркова або фронтальна) теоретичних знань та практичних навичок.
- фронтальна перевірка готовності студентів до заняття;
- письмові відповіді на окремі запитання практичного заняття;
- письмова (до 20 хв.) контрольна робота;
- тестовий контроль.

Проміжний – здійснюється на практичних заняттях і має дві цільові функції: перевірку засвоєння студентами основних теоретичних з курсу, а також стимулювання поглибленого вивчення програмного матеріалу. Даний вид контролю здійснюється на основі спеціально підготовлених питань, відповіді на які свідчать не тільки про якість знань певного розділу курсу, а й про те, як студент вміє використовувати теоретичні знання для вирішення практичних завдань, складання кросвордів, проблемних таблиць тощо.

Підсумковий – здійснюється у формі заліку після закінчення вивчення початкової дисципліни «Основи економічної теорії та соціології». Оцінювання здійснюється відповідно до регламенту проведення контролю та критеріїв оцінювання.

18. ОЦІНЮВАННЯ РІВНЯ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТА З ДИСЦИПЛІНИ

Підсумковий контроль засвоєння навчальної дисципліни «Основи економічної теорії та соціології» проводиться на 14-му практичному занятті після завершення змістових модулів 1, 2. Залік виставляється тим студентам, які засвоїли навчальний матеріал з навчальної дисципліни з врахуванням поточної навчальної діяльності, виконання індивідуальної роботи та знань теоретичних питань до заліку.

Залік виставляється на підставі суми оцінок поточної навчальної діяльності (у балах), що виставляються на кожному навчальному занятті за відповідною темою.

Максимальна кількість балів, яку може набрати студент при вивченні навчальної дисципліни за поточну навчальну діяльність і виконання індивідуальних завдань – 200 балів.

Оцінювання поточної навчальної діяльності

Під час оцінювання засвоєння кожної теми модуля студенту виставляються оцінки за 4-бальною (традиційною) шкалою та за 200-бальною шкалою з використанням прийнятих та затверджених критеріїв оцінювання для навчальної дисципліни «Основи економічної теорії та соціології». При цьому враховуються усі види робіт, передбачені методичною розробкою для вивчення теми. Студент повинен отримати оцінку з кожної теми. Виставлені за традиційною шкалою оцінки конвертуються у бали залежно від кількості тем у модулі.

Вага кожної теми у межах одного модуля в балах є однаковою.

Форми оцінювання поточної навчальної діяльності є стандартизованими і містять контроль теоретичної та практичної підготовки.

Підсумковий бал за поточну діяльність визнається як арифметична сума балів за кожне заняття та за індивідуальну роботу.

Максимальна кількість балів, яку може набрати студент за поточну діяльність під час вивчення дисципліни, вираховується шляхом множення кількості балів, що відповідають

оцінці «5», на кількість тем навчальної дисципліни з додаванням балів за індивідуальне завдання студента, але не більше 200 балів.

Мінімальна кількість балів, яку повинен набрати студент при його вивченні для допуску до заліку, вираховується шляхом множення кількості балів, що відповідають оцінці «3», на кількість тем у модулі.

Оцінювання індивідуальних завдань студента

Бали за індивідуальні завдання нараховуються студентові лише за умов успішного їх виконання та захисту.

Кількість балів, яка нараховується за різні види індивідуальних завдань, залежить від їхнього обсягу та значимості, але не більше 18 балів. Вони додаються до суми балів, набраних студентом на заняттях під час поточної навчальної діяльності.

Оцінювання самостійної роботи студентів

Самостійна робота студентів, яка передбачена темою заняття поряд із аудиторною роботою, оцінюється під час поточного контролю теми на відповідному занятті. Засвоєння тем, які виносяться лише на самостійну роботу, перевіряється під час підсумкового контролю у формі заліку.

Розподіл балів за поточну діяльність

Номер модуля/кількість навчальних годин/кількість кредитів ECTS	Кількість змістових модулів, їх номери	Кількість оцінюваних практичних занять	Конвертація у бали традиційних оцінок				Бали за виконання індивідуального завдання	Мінімальна кількість балів*
			Традиційні оцінки					
			5	4	3	2		
Модуль 1 90/3,0	2 (№ 1-2)	14	14	10,5	8,5	0	4	120

Максимальна кількість балів, яку може набрати студент при вивченні модуля, вираховується шляхом укладання кількості балів, що відповідають оцінці «відмінно» на кожному занятті: $200 = 14 \times 14 + 4(\text{ICPC})$.

Мінімальна кількість балів, яку може набрати студент при вивченні модуля, вираховується шляхом укладання кількості балів, що відповідають оцінці «задовільно» на кожному занятті: $120 = 14 \times 8,5 + 4(\text{ICPC})$

Оцінювання модуля та дисципліни

Оцінка за модуль визначається як сума підсумкового балу за поточну навчальну діяльність та балу за підсумковий модульний контроль і відображається за 200-бальною шкалою. Оцінка з дисципліни виставляється лише студентам, яким зараховані усі модулі з дисципліни.

Студент отримує оцінку «зараховано», якщо він виконав всі види робіт, передбачених робочою навчальною програмою з дисципліни, відвідав всі навчальні заняття – лекції, семінарські, визначені тематичним планом з відповідної дисципліни (при наявності пропусків – своєчасно їх відпрацював), набрав загальну кількість балів при вивченні навчальної дисципліни не меншу, ніж 120.

Студент отримує оцінку «не зараховано», якщо студент має невідпрацьовані пропуски навчальних занять (практичних та лекцій) і кількість балів за поточний контроль менша ніж мінімальна.

19. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Методичне забезпечення дисципліни представлено наступними елементами:

1. Нормативні документи МОЗ, МОН України, ВНЗ, специфіки викладання даної дисципліни;
2. Програма навчальної дисципліни «Основи економічної теорії та соціології».
3. Методичні розробки для викладачів до кожного заняття з теми.
4. Методичні вказівки до кожного практичного заняття з теми.
5. Методичні вказівки до самостійної позааудиторної роботи студента.
6. Комплекти тестових завдань.

Технічні засоби навчання:

- Ноутбук
- Мультимедійний проектор

20. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

20.1. Базова:

1. Гіденс Е. Соціологія. К., 2000. 587 с.
2. Городяненко Г. Соціологія: Підручник для студентів вищих навчальних закладів. К.: Видавничий центр "Академія", 2002. 560 с.
3. Камінська Т. М. Основи економічної теорії: підручник (I-IV р. а.). Всеукраїнське спеціалізоване видавництво «Медицина». 2-е видання. 2018. 232 с.
4. Ларіна, Т. Ф. Основи економічної теорії: навчальний посібник. – Харків: ФОП В. П. Тарасенко, 2015. 310 с.
5. Пічі В. М. Соціологія: Курс лекцій. К.: "Заповіт", 2004. 298 с.
6. Семененко В., Коваленко Д., Бугас В. Основи економічної теорії. Посібник. Центр навчальної літератури. 2019. 428 с.
7. Слубська А. Я., Тимофієва М. П., Павлюк О. І., Осипенко В. А. Соціологія. Навчально-методичний посібник для студентів які навчаються для здобуття ступеня молодшого бакалавра, бакалавр./ Чернівці: Вищий державний навчальний заклад України «Буковинський державний медичний університет», 2020. 148с.

21.2. Додаткова:

1. Амджадін Л. Трансформаційні зміни інституту сім'ї та шлюбних відносин в українському суспільстві: гендерний аналіз. Соціологія: теорія, методи, маркетинг. 2007. № 3. С. 60-75.
2. Білецька Л. В., Білецький О. В., Савич В. І. Економічна теорія (політекономія. мікроекономіка. макроекономіка) [Електронний ресурс]: Навчальний посібник. Київ, 2009.
3. Корнійчук Л. Я. Історія економічних учень. Київ: видавництво КНУ. 2002.
4. Литвинова О. Н., Коломийчук В. С. Основи економічної теорії. Львів: Тріада плюс, 2004. 340 с.
5. Матеріали науково-практичної конференції "Тенденції розвитку сучасної сім'ї в Україні" // Український соціум. 2004. № 3 (5).
6. Матусевич В. Соціальний інститут: Функція, генеза, структура // Соціологія: теорія, методи, маркетинг. 2004. № 4.
7. Медіна Т. Сексуальна функція молодшої української сім'ї // Соціологія.: теорія, методи, маркетинг. 2002. № 2.
8. Огаренко В. М., Малахова Ж. Д. Соціологія малих груп. К., 2005.
9. Перегуда Є. В. Соціологія: навчальний посібник К.: КНУБА, 2012. 140с.
10. Ручка А. Соціологічна теорія: традиції та сучасність: Навч. посіб. К., 2006.
11. Шульгін М. О. Стан сучасного українського суспільства: цивілізаційний вимір. Київ: Інститут соціології НАН України, 2017. 198с.
12. Акад. НАН України. Теоретики світової соціології: життя та творчий спадок. 2015р. 301 с.

13. Ворона В, Шульга М. Українське суспільство 1992-2008. Соціологічний моніторинг. К., 2008.
14. Шевчук В. Соціально-демографічні особливості розвитку сім'ї в сучасних умовах. Праця і зарплата. 2009. № 13. С. 8-9.
15. Шульга М. О. Метаморфози українського суспільства. Коментарі соціолога. К., 2003.

20.3 Інформаційні ресурси

1. Сервер дистанційного навчання БДМУ – (moodle.bsmu.edu.ua)
2. Сайт Буковинського державного медичного університету – (www.bsmu.edu.ua)
3. Сайт кафедри психології та соціології БДМУ – (psychology.bsmu.edu.ua)
4. http://www.sociology-lnu.org.ua/resursy.files/Chernysh_Soc_04.pdf
5. http://www.knuba.edu.ua/doc/politic/lec_socio.pdf
6. <http://pidruchniki.com/sotsiologiya/>
7. <http://radnuk.info/pidrychnuku/sotsiologiya/507-osupova.html>
8. https://vk.com/doc32118743_234367409?hash=c7422bf31a31187b4c&dl=91a1e46d601b327bb5
9. <http://www.subject.com.ua/sociology/picha/index.html>
10. <http://textbooks.net.ua/content/category/40/91/46/>
11. <http://dspace.tneu.edu.ua/bitstream/316497/662/1/%D0%95%D0%BA%D0%BE%D0%BD%D0%BE%D0%BC%D1%96%D1%87%D0%BD%D0%B0%20%D1%82%D0%B5%D0%BE%D1%80%D1%96%D1%8F.pdf>

21.УКЛАДАЧІ ДОВІДНИКА ДЛЯ СТУДЕНТА (СИЛАБУСУ)

Службська Анна Ярославівна– викладач фахового коледжу БДМУ, кандидат філософських наук.